

## ELSŐ, ELSŐBB, LEGELSŐBB

### FERENC PÁPA GONDOLATAIVAL

Emlékszik még valaki arra, mikor kezdtük el használni a „prioritás” szót? Nagyon jó kimondani, komoly, tudományos hangzása van, latin eredetű, feldob bármilyen érvelést, bizonyítást, szóval jöhet.

Mikor jött képbe utána a „prioritások”? Erről vajon vannak-e emlékeink? Vicces szójátéknak tűnik ez az egész, pedig mély gondolkodásmódbeli, viselkedésbeli változásokra mutat rá. Apróság, mégis hihetetlenül igaz...

A *prioritás* szót az angol nyelvben az 1400-as évek óta használják. A legelső, elsődleges dolgot jelentette. Csak egyes száma létezett, nemkülönben a következő 500 évben. A XX. században bukkannak fel a *prioritások*, és hódítanak mind a mai napig. Magyarországon hogyan történt, nem tudom, de a jelen helyzet ugyanaz.

Tegyük fel a kérdést: az egyedüli legelsőben mi változott, hogy egyedüli *legelső*k lettek? Elsődleges miképpen vált elsődlegessékké?

Nyelvtanilag simán meg lehet oldani a többes szám képzését, túl nagy akadálya nincs. Egy plusz magánhangzó, kötőhang, valamint a többes szám jele; az élőbeszéd pedig átveszi, gyakorolja, beépíti. Nem hangzik idegenül. A valóság azonban teljesen más. Attól, hogy valami papíron–kimondva többes számú, a valóságban ugyanúgy egy marad. Legelsőből csak „egy darab” lehet.

A relativizálódás, az értékek viszonylagossága, emellett a „mindenre képes vagyok – mindent egyszerre akarok” kultúrája hívta életre ezt a nyelvi kifejezést, nem véletlen a XX. századi térhódítása. Amikor eltűnik a mérőzsinór, a cövekeket és oszlopokat nem tudjuk mihez mérten leverni a cselekedeteinkben, vagy akár a vállalati stratégiában, akkor tiszta kusza lesz a helyzet, szépen lassan teret követel magának a káosz. Vele karöltve a túlterheltség, a bizonytalanság, akár a céltalanság. Merre is visz a hivatásom? Merre tart a vállalkozásom? Hány darab prioritás szerepel az elképzeléseimben? Az értekezleten már magukat a prioritásokat kell sorrendbe tenni?!

A fény legyen fényesség, a sötét pedig sötétség. „Így beszéljeteink inkább: az igen igen, a nem nem.” (Mt 5,37) Szükségszerűen kell választani egy legelsőt, „a” mozgatórugót. Arra igent kell mondani mindig, a többi dolgok hátrébb sorolódnak. Összekötni a kellemeset a hasznossal, összehuherálni számos prioritást csábító, de mennyire! – csak éppen langyos, a látszat bűvölete.

A keresztény vállalkozások 6 gyakorlati alapelve – közjó szolgálata, szolidaritás, a munka méltósága, szubszidiaritás, fenntartható jólét és a javak igazságos elosztása – mind értékes iránymutatás. Egyik sem jobb vagy rosszabb, hatékonyabb vagy kevésbé hangsúlyos, komolyabb vagy könnyedebb, mint az összes többi. Mind nemes, méltó emberi szándék. Akkor itt a keresztkérdés: közülük van-e legelső, lehet-e prioritást kijelölni? Vagy a Legelső teljesen máshol keresendő?